

GÜNÜMÜZE IŞIK TUTAN TÖS DENEYİMİ

Aydınlık Gazetesi, 24 Temmuz 2007

Yıldırım Koç

Memurlara 1961 Anayasası ile verilmiş olan sendikalaşma hakkının kullanılmasını düzenleyen 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu günümüzden 47 yıl önce kabul edildi. 1965 yılından, Anayasanın ilgili maddesinin değiştirilip tüm devlet personeli sendikalarının kapatılmasına kadar geçen 6 yıl içinde 658 sendika kuruldu. 1968 yılına kadar kurulan federasyon sayısı 6, konfederasyon sayısı 3 oldu.

Bugün çalışma yaşamı ile ilgilenen akademik personel içinde bile bu konfederasyonların adını bir kaynağa bakmadan söyleyebilecek kişi sayısı bir-ikiyi geçmez. Federasyonların adını kimse hatırlamaz.

658 sendikadan ise yalnızca biri hatırlanır: TÖS, Türkiye Öğretmenler Sendikası.

47 yıl önce, 8 Temmuz 1965 günü kurulan TÖS'ün 6 yılı aşkın yaşamı sırasında kısa bir süre dışında genel başkanlığını yapmış olan Fakir Baykurt'un anılarının 5. cildine verdiği isimle, **Bir TÖS Vardı**.

Peki, neydi bu TÖS? 1971 yılında Anayasa değişikliğiyle faaliyetinin sona erdirilmesinin üzerinden 41 yıl geçmesine karşın, adı niçin unutulmuyor? TÖS niçin gerici güçlerin ve emperyalizmin önde gelen hedefi oldu? 12 Mart 1971 darbesinden sonra DİSK hakkında dava açılmazken, niçin TÖS hakkında dava açıldı?

Bu ve benzeri soruların yanıtı, günümüzde sendikacılık hareketinin karşı karşıya bulunduğu sorunların aşılabilmesi açısından yol gösterici olacaktır.

Günümüzde UDİH-Ulusal Demokratik İşçi Hareketi'nin, TÖS deneyiminden öğrendikleri önemlidir. UDİH, gerçekte TÖS'ün de günümüzdeki mirasçısıdır.

TÖS, anti-emperyalist ve ulusalcı bir emek örgütüydü.

Türkiye Öğretmenler Sendikası (TÖS) 4-8 Eylül 1968 günleri Ankara'da bir Devrimci Eğitim Şurası topladı. Çok önemli olan bu Şura'da yapılan konuşmalar ve sunulan tebliğler, daha sonra bir kitap olarak TÖS tarafından yayımlandı (TÖS, **Devrimci Eğitim Şurası**, Yay.No.4, Ankara, 1969). Şura'nın son günü TÖS Genel Başkanı Fakir Baykurt'un konuşmasının ardından Türk Edebiyatçılar Birliği adına Şura'ya katılan Can Yücel kürsüye çağrıldı.

Kitabın bu bölümü şöyledir (s.505):

Fakir Baykurt konuşmasını, "**Devrimci Eğitim Şurası, Türk ulusuna armağan olsun**" diyerek bitirdi.

"Ayakta ve uzun alkışlarla karşılanan kapanış konuşmasından sonra Can Yücel kürsüye çağrıldı. Ayakta ve hep birlikte aşağıdaki ant içildi:

Türküm, doğruyum, devrimciyim.

Yasam, iç ve dış gâvuru dışarı atmak

Yurdumu tez elden kalkındırmaktır.

Ülküm, işçiye iş,

Köylüye toprak,

Bebeye süt,

Yavruya ekmek ve kitap,

Gence gelecek sağlamaktır.

Varlığım ulusal kurtuluşumuza ve

Bağımsızlığımıza armağan olsun.

"Salondan bir ses yükseldi: 'Hocamız Cahit Batmaz kürsüye. Hep birlikte Dağbaşı'nı söyletsin bize'

"Cahit Batmaz sahnenin önüne geldi, ellerini havaya kaldırdı. Dağ Başını Duman Almış marşı coşkunlukla ve gür bir sesle söylendi.

"Şura sona erdi."

TÖS'ün Devrimci Eğitim Şurası'nda kabul edilen ant, **“Türküm”** diye başlamakta ve temel talepleri dile getirdikten sonra, **“varlığım ulusal kurtuluşumuza ve bağımsızlığımıza armağan olsun”** diye bitmektedir.

TÖS'ün başarılarının arkasındaki temel ilkeler, bu antta açıkça ifade edilmiştir.

TÖS'ün anti-emperyalist, ulusalcı ve emekten yana politikasının ve ulusal bütünlüğü savunan, silahlı eyleme karışmayan, illegal yapılarla ilişki kurmayan, din tartışmasına girmeyen ve sendikayı dışarıdan idare ettirmeyen çizgisinin günümüzde sendikacılık hareketi için öğretici olduğu inancıyla, başta Fakir Baykurt olmak üzere, TÖS'ü TÖS yapanları ve Can Yücel'i saygıyla anıyorum.